

ЄВРОРЕГІОНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗБУДОВИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІРОБІТНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СОТ

О.М.Замора, аспірант

*Науковий керівник: Л.І.Михайлова, доктор економічних наук, професор
Сумський національний аграрний університет*

У статті робиться акцент на потенціалі розвитку транскордонної співпраці в рамках євро регіонів в сфері підвищення конкурентоспроможності економіки прикордонних областей межуючих країн в контексті інтеграції України до СОТ.

В статтє делается акцент на потенциале трансграничного сотрудничества в рамках евро регионов в сфере повышения конкурентоспособности экономики приграничных областей соседствующих стран в контексте интеграции Украины в ВТО.

Постановка проблеми. Глобалізація стала невід'ємним фактором всіх сфер сучасного життя, який викликає реакцію не лише на національному, але і на регіональному рівнях. Міжнародна співпраця, торгівля зокрема, позитивно впливає на стан тих регіонів, які беруть в ній участь, створює умови для їх прискороеного розвитку.

Сучасна Україна неухильно рухається курсом приєднання до СОТ, як гаранта та головного координатора правил та принципів міжнародної торгівлі. Підвищення ефективності діяльності підприємств окремого регіону, що займаються зовнішньою торгівлею та іншими формами міжнародної співпраці, є першочерговою задачею як самих господарських одиниць, так і відповідних органів місцевої влади. Це особливо актуально в контексті вступу України до СОТ. Адже після цього підприємствам потрібно буде не стільки завойовувати нові ринки, скільки намагатися утриматися на вітчизняному, що з огляду на цілий перелік ще пострадянських проблем буде збитковим процесом без розробленої заздалегідь стратегії та заходів функціонування в нових конкурентних умовах. Особливо хвилюючою очікується ситуація в агропромисловому комплексі країни, який історично є важливим для України, проте знаходиться в занепаді на теперішній день.

Як інструмент розвитку зовнішньоекономічних зв'язків в усіх потенційно перспективних та проблемних для межуючих областей сферах можна розглядати розбудову транскордонного співробітництва, особливо у формі створення єврорегіонів. Це дозволить скоординувати взаємні зусилля, досвід та спільні заходи в цих галузях для розв'язання спільних для територій проблем по обидва боки кордону.

Аналіз останніх досліджень. У сучасній науковій літературі широко прогнозуються наслідки вступу України до СОТ. Проте ці дослідження в основному робляться або для економіки країни в цілому або для її окремих галузей. Дуже мало публікацій про окремі регіони країни, які є унікальними за своїм виробничим потенціалом та пов'язаними з цим специфічними проблемами. Так же широко вивчаються питання розвитку транскордонного співробітництва (Кирюхін А., Будкін В., Студенніков І., Демченко В.) та особливої форми цього розвитку — єврорегіонів (Мікула Н., Гакман С., Дубовик Б., Долішній М., Демченко В.), проте особливим поглядом на ці питання буде їх накладення на контекст інтеграційних спрямувань України до СОТ.

Цілі статті. Таким чином, основним завданням автора стане виявлення можливостей використання потенціалу єврорегіону в якості інструменту розбудови транскордонного співробітництва в найбільш проблематичних економічних сферах в контексті інтеграції країни до СОТ. Так, за прогнозами науковців, від наслідків приєднання до СОТ найбільше постраждають такі галузі, як виробництво хімічної продукції, легка промисловість, сільське господарство, виробництво цукру, а також насосне та енергетичне обладнання. Відтак, зробимо акцент на необхідності використання можливостей співпраці в рамках єврорегіонів у підготовці слабких галузей економіки до нових умов функціонування та полегшенні їх подальшого розвитку після приєднання до СОТ.

Основний матеріал. За нормами Ради Європи, єврорегіон є юридично оформленою територією здійснення активного транскор-

донного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів певних держав, які мають спільний кордон. У результаті відбувається координація взаємних зусиль і здійснення узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності відповідно до національних законодавств і норм міжнародного права з метою розв'язання спільних проблем по обидва боки кордону, прискорення соціально-економічного розвитку транскордонних регіонів, реалізації потенціалу формування експортної спеціалізації регіонів тощо.

Україна володіє значним геополітичним потенціалом для розвитку ефективного транскордонного співробітництва. Вона не лише має спільні кордони з основними новими членами і кандидатами на вступ до ЄС, але і межує з усіма прикордонними державами на східному кордоні ЄС – Росією, Білоруссю, Молдовою та Туреччиною. Також на сьогодні в російсько-українському приграничному просторі активно впроваджуються елементи європейської регіональної політики, що дають позитивні результати у вирішенні проблем приграничних територій у країнах ЄС.

25 квітня 2007 року між Сумською та Курською областями (РФ) було підписано угоду про створення на їх території єврорегіону “Ярославна”. Так був закріплений багаторічний досвід співпраці цих двох прикордонних областей. “Ярославна” стала сьомим єврорегіоном, створеним за участю областей України, і третім саме на українсько-російському напрямку. В Європі тепер функціонує всього близько 120 єврорегіонів. Україна в рамках єврорегіону “Ярославна” визначила проекти, рекомендовані для включення до Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки, оскільки вже в 2006 році на розгляд конкурсних комісій областей почали подаватися проекти на екологічну та фольклорну тематики, програми у сфері туризму, екології, молоді.

Директор Департаменту Європейського Союзу МЗС України Ігор Дір зазначає, що єврорегіон є базовою платформою євроінтеграції і сприяє просуванню до Європи як України, так і

Росії, оскільки може компенсувати невідповідність законодавчих баз двох держав і дати додатковий імпульс для транскордонного співробітництва.

Отже, євро регіони, як форма прикордонного співробітництва, сприяють не лише посиленню та поглибленню добросусідських відносин між державами, а і виступають своєрідним інструментом для інтеграції країн до європейських структур. Це особливо важливо для України в зв'язку з просуванням кордонів ЄС та її рухом до СОТ [1]. Таким чином, ми можемо відмітити ще один потенціал транскордонної співпраці в рамках євро регіону: створення умов для наближення співпрацюючих країн до євро стандартів роботи.

Досвід Європи, яка розширюється, свідчить про конструктивну роль євро регіонів в процесах соціально-економічного розвитку прикордонних територій. Ми ж повинні відмітити особливі можливості системи євро регіонів в процесі розвитку економік, АПК зокрема, сусідніх регіонів за допомогою реалізації спільних програм та заходів. Як зазначають науковці, необхідною умовою ефективного функціонування євро регіонів є наявність чітко визначених спільних інтересів їх членів [2]. Спільність невирішених аграрних проблем сусідніх областей, на основі яких створюються євро регіони, підтверджується історично, а отже і певною економічною схожістю. Таким чином, співпраця по вирішенню схожих проблем є закономірною і, слід визнати, вже існуючою на рівні зв'язків як між приватними підприємцями, так і цілими бізнес-утвореннями. При чому такі зв'язки розвиваються значно швидше та ефективніше. Необхідна лише законодавча основа та підтримка місцевих органів влади.

Спільні заходи сусідніх регіонів мають успіх у вирішенні проблем раціонального використання природних і трудових ресурсів, прискореного освоєння новітніх виробництв і технологій, поліпшення якості продукції, розширення можливостей оновлення основних фондів і асортименту продукції, у вирішенні екологічних питань

тощо. Як бачимо, сфер для співпраці по взаємовигідному підвищенню конкурентоспроможності економіки (та сільського господарства зокрема) на прикордонних територіях чимало, необхідні лише ініціативи.

Висновки. Для України, особливо для її регіонів, процеси міжрегіональної інтеграції нові, і потрібен певний час, щоб і на державному, і на регіональному рівнях була усвідомлена їх важливість, а отже, забезпечені організаційно-правові, фінансові та кадрові умови для активізації участі регіонів у міжрегіональному та транскордонному співробітництві з метою стимулювання економічної співпраці [3]. На сьогодні Україна створює єврорегіони з прикордонними областями сусідніх країн, вона також спрямовує всі зусилля на скоріше приєднання до СОТ, отже, раціональним висновком стало б поєднання цих двох точок прикладення зусиль в одну стратегічну систему наближення до європейських стандартів роботи та життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубовик Б., заступник Голови Правління ВГО “Успішна Україна”: <http://www.uspishnaukraina.com.ua/ru/analytics/4/31.html>
2. Студенніков І. Транскордонне співробітництво як крок до визначення концепції регіональної політики // На шляху до Європи. Український досвід єврорегіонів. / За ред. Максименка С. -К.: Логос. -С. 94-95
3. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.